

Enriqueta Martí i Joan Amades

Martí Flò, Valentí Ferran i Jordi Ardanuy (FFA)

www.documentant.net (2006)

[Una versió prèvia del text va aparèixer en espanyol a: *Vampiros: magia póstuma dentro y fuera de España*. Barcelona: Luna Negra, 1994].

Sobre les, en altre temps, populars figures dels saginers (1) o mantegues, tan típicament peninsulars, està encara en el record el cas horrorós i infamant ocorregut a principis del segle XX a la ciutat comtal, i que mantingué en neguit a la ciutadania durant cert temps fins al seu total esclariment.

El vampirisme a la ibèrica no aquesta protagonitzat per estilitzats comtes que amb la seva aristocràtica elegància i delicats modals convencen als seus víctimes per a sumir-les a l'avern de la mort aparent; no, no; l'ogressa, apel·latiu de la pèrfida «Vampiressa», és insípida, de baixa estofa social, desagradable físicament i el que és encara pitjor: marginal. Enriqueta Martí, nom de la protagonista procedia en els seus tèrbols maneigs i foscs moviments per les parts de la ciutat on la població és més necessitada. Allí amb les seves males arts, entabanava a incautes xiquetes a les que conduïa al seu particular «cubiculum cavernós», cometent amb elles la pitjor de les traïcions, l'assassinat. El motiu? No és menys horrorós; la venda de pocions i terribles beuratges elaborats amb les tendres carns de les infants. Qui podria ser el comprador de tals desgraciats unguents? Com hom pot imaginar, només eren a l'abast de l'aristocràcia de l'època; minada per segles d'endogàmia i dissoluts plaers n'era la compradora, amb la supersticiosa intenció de regenerar-se vitalment; almenys aqueix fou el veredict, gairebé sempre just, de les classes populars.

Però anem per parts. Com ens interessen succeeixen de fets al març de 1912, quan l'emula de Lilith va ser detinguda i els seus comerços sorgiren a la llum pública. La desaparició esporàdica i aïllada de xiquetes no s'havien relacionat, fins que per un d'aqueixos avatars de la vida, una criatura no tornà a casa després de la seva jornada escolar, posant sobre avís a

tot el barri i per tant a la premsa; Al cap de pocs dies, gràcies a aquesta prevenció de les bones gents, una veïna de la Martí reparà que una nena de sis o set anys, desconeguda per a ella i que corresponia amb les descripcions donades, estava en el domicili de l'ogressa on es produïen els terribles holocausts. Els fets es precipiten, la policia avisada, acudeix i comprova que la xiqueta és realment la desapareguda; Enriqueta Martí és immediatament detinguda, però no confessa, narra tota classe de falòrnies i mentides que no enganyen els agents de l'autoritat.

Un examen detingut del pis, ofereix un macabre resultat; després de derrocar una paret, apareixen multitud d'ossos, que en el posterior informe forense, es conclou que són de nenes de curta edat i d'animals, mesclats en horrible desori. A l'escorcoll apareixen també flascons que contenen les substàncies innombrables que la vampiressa infantil

comercialitza. Enriqueta, davant de tals evidències, es desploma i li dóna un síncope, el moment de la seva expiació comença.

Enriqueta Martí, en una imatge de la premsa de l'època. Arxiu JAB.

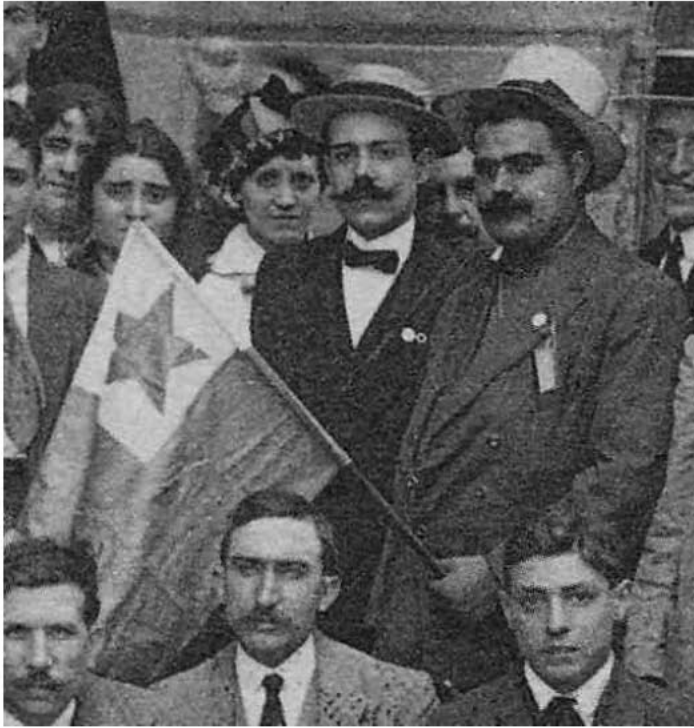
Un fet certament singular i desconegut per al gran públic actual ocorregué durant el període d'instrucció del cas. En el modernista palau de justícia barceloní són cridats a declarar un grup de personatges que no acostumen a passejar-se per allí amb freqüència; són drapaires.

Palau de Justícia en els anys deu del passat segle. Imatge: Arxiu JAB.

Què fan al temple de la legalitat vigent, aquests humils però no per això menys nobles treballadors?, molt senzill, Enriqueta Martí en les seves declaracions, explica que venia part del material ossi dels seus terribles crims a un draper; es tractava doncs de dilucidar si açò era cert i qui és el susdit.

Els periodistes amb la «seva habitual fidelitat i interès per la veritat dels fets» aprofiten la situació i interroguen els drapers; un d'ells destaca per tenir un aspecte menys deteriorat que els altres, el seu nom és Joan Amades; si estimats lectors, és l'insigne folklorista que tant ha fet per a deixar constància de costums i tradicions caracteritzadors del natural català i que de no ser per ell s'haguessin perdut per a sempre. Per descomptat és molt jove encara i no se el coneix per tan nobles tasques, ni per cap altra. La seva declaració als reporters fou la següent: «Em dic Joann Amades, i visc al carrer Peu de la Creu. Enriqueta Martí venia de tant en tant portant uns farcells de pa eixut que jo li comprava al preu de 15-20 cèntims

Joan Amades, amb una bandera esperantista.
Imatge: Arxiu Amades.

segons pes, la dona no sol parlar durant la transacció, aquest ha estat tot el meu tracte amb ella».

El monstre havia declarat que era a ell hi ha qui havia venut part dels seus ossaris; però com era menester tot aclarir-ho per a neteja del bon nom de Joan Amades; només havia estat una presumpta maniobra d'implicació.

Nota

(1) De saginar, engraijar un animal. El sagí és el greix de certs animals. Variant: saïm. .